

недостатньою мірою задовольняє потреби суспільства. Назріла необхідність її перегляду з урахуванням нових можливостей, що надаються цифровими і мережевими технологіями, появою багаторівневої системи освіти, необхідністю реалізації освітньої парадигми, орієнтованої на побудову індивідуальної траєкторії навчання. Результати досліджень є певним внеском у розвиток методики навчання економіки і відкривають нові перспективи у подальших пошуках цього спрямування. Потребують подальшого розв'язання проблеми створення спеціальних пунктів доступу до інформаційної мережі вузу в місцях проживання, відпочинку студентів, у навчальних аудиторіях, а також забезпечення персоналізованого доступу до освітніх ресурсів студентів і учителів-практиків; розробки гнучкої системи індивідуальних траєкторій організації пізнавальної діяльності студентів з ефективною системою зворотного зв'язку; обґрунтування дистанційних форм навчання різнорівневих навчальних модулів за рахунок відкритості комп'ютерних середовищ. На порядок денний висувається проблема оснащення студента ноутбуком з відповідним технічним інтерфейсом і програмним настроюванням, що дають можливість входу в комп'ютерну мережу університету та ін.

*1. Співаковський О.В. Управління інформаційними технологіями вищих навчальних закладів: [навч. посіб.] / Співаковський О.В., Федорова Я.Б., Глуценко О.О., Кудас Н.А. – Херсон: Айланта, 2010 – 324 с.*

**О.Г. Озерова**

Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну

## **ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ ФРИЛАНСЕРІВ**

Інтеграція України до європейського соціально-економічного простору призводить до все більшого розвитку співпраці іноземних суб'єктів господарювання (зазвичай нерезидент не має в Україні постійного представництва) з українськими фахівцями, яка відбувається на відстані за допомогою мережі Інтернет і яка отримала назву «фриланс». Вітчизняне законодавство не оперує термінами «фриланс» та «фрилансер». Але Міністерство праці та соціальної політики України у своєму Листі визначає «фриланс» як віддалену роботу за допомогою мережі Інтернет, «фрилансера», як вільного працівника (самозайняту особу), позаштатного працівника, який виконує разове замовлення або тимчасову роботу без зарахування до штату підприємства [1].

Так «фриланс» є різновидом «віддаленої роботи», так як даний вид трудової діяльності виконується дистанційно. Проте, українським законодавством не конкретизовано і поняття «відділена робота», та яку ототожнюють з поняттям «надомна праця», питання регулювання якої визначені постановою Державного комітету СРСР із праці та соціальних питань від 29.09.1981р. №275/17-99. Дана термінологічна невизначеність на сьогодні створює проблеми щодо визначення правового поля регулювання відносин (цивільне або трудове право), документального оформлення, відображення в обліку, а також оподаткування, що свідчить про актуальність питання, що досліджується.

Розуміючи, що за своєю економічною природою фриланс є різновидом трудових відносин, слід констатувати, що до фрилансерів не можуть бути застосовані норми трудового права, оскільки такі особи з позиції податкового законодавства є самозайнятими особами і здійснюють незалежну професійну діяльність. Порядок оподаткування залежатиме від статусу виконавця таких робіт.

Згідно п.178.1 Податкового кодексу України, фізичні особи, які не є підприємцями, повинні стати на облік у контролюючих органах за місцем свого

постійного проживання та отримати довідку про взяття на облік [2]. Об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб та військовим збором виступатимуть іноземні доходи, які включаються до складу загального річного оподатковуваного доходу фізичної особи. Їх розмір визначається шляхом перерахування у національну валюту за офіційним курсом Національного банку України, що діяв на дату отримання такого доходу і який визначається за даними платіжних документів банку. За такої схеми слід пам'ятати про уникнення подвійного оподаткування (у випадку ратифікації Україною міжнародного договору та включення такого права до договору), яке передбачає зменшення суми податкового зобов'язання з податку на доходи фізичних осіб на суму податку, сплаченого за кордоном.

У випадку тривалої співпраці з нерезидентом, яка має систематичний характер, фізична особа може зареєструватися як суб'єкт підприємницької діяльності та обрати систему оподаткування – загальну або спрощену. Об'єктом оподаткування для фізичних осіб-підприємців на загальній системі оподаткування виступає згідно ст. 177 Податкового кодексу України, чистий оподатковуваний дохід, тобто різниця між загальним оподатковуваним доходом у грошовій та не грошовій формі і документально підтвердженими витратами, пов'язаними з господарською діяльністю такої фізичної особи-підприємця [2]. Доходи, отримані фізичною особою за віддалену роботу протягом календарного року оподатковуються податком на доходи фізичних осіб та військовим збором. У випадку вибору спрощеної системи оподаткування фрілансер-підприємець може обрати лише третю групу платників єдиного податку зі сплатою/без сплати податку на додану вартість. Пояснюється це тим, що платники першої та другої групи можуть надавати послуги або виконувати роботи тільки на користь населення або інших платників єдиного податку, якими компанія-нерезидент не є відповідно до вітчизняного законодавства.

Також слід пам'ятати, що сума винагороди підлягатиме оподаткуванню єдиним соціальним внеском. Причому підприємці на загальній системі оподаткування зобов'язані оплатити щомісячний мінімальний страховий внесок (у 2017р. – 704 грн.) незалежно від факту отримання доходу у звітному місяці [3]. Аналогічну вимогу слід виконувати і фрілансерам, які не мають статусу суб'єкта підприємницької діяльності задля можливості отримання соціальних виплат та зарахування періоду до пенсійного стажу. Порівняння умов оподаткування роботи фрілансерів проведено в таблиці 1.

Таблиця 1

**Умови оподаткування діяльності фрілансерів**

Фрілансер - фізична особа	Фрілансер - фізична особа підприємця	
	Загальна система оподаткування	Спрощена система оподаткування
Податок на дохід фізичних осіб – 18% Військовий збір – 1,5%	Податок на доходи фізичних осіб – 18% Військовий збір – 1,5%	Єдиний податок: 3% (у разі реєстрації платником ПДВ), Податок на додану вартість – 20% Або 5% (у разі включення ПДВ до складу єдиного податку)
Єдиний соціальний внесок – 22%, але не менше мінімального страхового внеску і не більше максимального страхового внеску.	Єдиний соціальний внесок – 22%, але не менше мінімального страхового внеску і не більше максимального страхового внеску. Якщо дохід не отримано – визначається самостійно, але не менше мінімального страхового внеску і не більше максимального страхового внеску.	Визначається самостійно, але не менше мінімального страхового внеску і не більше максимального страхового внеску.

На сьогодні актуальним є питання конкретизації поняття «фриланс», яке є більш наближеним до надомної роботи і більш доречно розкрито у Конвенції Міжнародної організації праці №177 «Про надомну працю», в якій вона визначається як – робота, яку виконує особа, що іменується надомником, та яку виконує за своїм місцем проживання або в інших приміщеннях за його вибором, однак не у виробничих приміщеннях роботодавця за винагороду з метою виробництва товарів та послуг, згідно із вказівками роботодавця, незалежно від того, хто надає обладнання, матеріали та інші ресурси [4]. Приведення національного законодавства у відповідність до міжнародних норм переведе проблему оподаткування оплати праці фрилансерів у сферу трудового законодавства, що дозволить захистити права працівників, знизити ймовірність укладання нікчемних договорів, коли трудові договори укладаються як цивільно-правові, що особливо актуально у світлі значного підвищення рівня відповідальності за порушення у сфері трудового законодавства України.

1. Щодо проблем застосування актів законодавства про працю: Лист Міністерства праці та соціальної політики України №105/13/116-08 від 15.05.2008р.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/FIN43309.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN43309.html)

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI// [Електронний ресурс]:– Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

3. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>

4. Про надомну працю: Конвенція Міжнародної організації праці №177// [Електронний ресурс]. – Режим доступу:[http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/993\\_327](http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/993_327)

**О.Ю. Сидорович**

Тернопільський національний економічний університет

## **ХРОНОЛОГІЯ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ІНСТИТУТІВ ОПОДАТКУВАННЯ**

Входження світової спільноти в XXI століття, окрім тенденцій податкової гармонізації та конкуренції ознаменувало собою розуміння складності і незворотності глобалізаційних трансформацій, наявність постійно існуючих та перманентно виникаючих соціальних криз та загроз. Це зумовило перегляд і чергове переосмислення ролі інститутів оподаткування, яка є особливо важливою в періоди трансформації, коли економіка знаходиться в точках біфуркації, в стадії невпорядкованості та хаосу. Хронологія розвитку вітчизняних інститутів оподаткування засвідчує їх давнє походження та тривалу історію формування. Однак, лише проголошення незалежності України ознаменувало собою новітню еру формування якісно нових перерозподільчих процесів на основі акумуляції податків і податкових платежів, зумовивши цим самим новий етап податкового інститутогенезу.

Ретроспективний аналіз функціонування інститутів оподаткування незалежної України засвідчує існування декількох еволюційних періодів їх розвитку, усвідомлення спектру прояву та характеристики яких зумовило концептуалізацію хронології становлення податкової системи та заходів податкового реформування, зокрема:

**перший етап:** (1991-1993) – *формування інститутів оподаткування* (початкова стадія, де має місце генерування та кількісне наповнення елементів інститутів, які утворюють нову структуру);

**другий етап** (1994-1999 рр.) – *побудова стійких податкових механізмів;*

**третій етап** (2000-2010 рр.) – *корегування параметрів і механізмів оподаткування* (стадія становлення, що охоплює період від виникнення елементів інституціональної системи до перетворення її в цілісність, коли нова структура